

פרק לולב הגזול

כט-ב

נאמר בתורה לגבי מצות לולב [ויקרא כג מ]:

”ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, כפות תמרים, וענף עץ עבות וערבי נחל, ושמתם לפני ה' אלהיכם.”

וטעם פסול לולב הגזול, משום דכתיב: “ולקחתם לכם”, ודרשו חכמים: “לכם” – שיהיה הלולב משלכם, כמבואר להלן בגמרא.

בפרק שלפנינו מתבאר כיצד לומדים מפסוק זה את כל דיני ארבעת המינים, פרטיהם ודקדוקיהם.

מתניתין:

משנתנו דנה בדיני הלולב, ובמשניות הבאות יבוארו דיני שאר המינים [אתרוג הדס וערבה] בפני עצמם, מהם דינים השוים בכל ארבעת המינים, ומהם המיוחדים לכל מין ומין לבדו.

ואילו טעם פסול לולב היבש, הוא משום שאינו נאה, והוא על פי מה שדרשו חכמים מן הפסוק [שמות טו ב] “זה אלי ואנוהו”, [“אנוהו” לשון נוי ויופי], שיש להדר ולקיים מצוות ה' באופן היותר נאה ומהודר, ועל כן יש לחזר אחר לולב נאה, שופר נאה וכדומה, ומשום כך פסלו לולב יבש.⁽²⁾

וכן לולב של אשירה, לולב של אילן שעובדין אותו עבודה זרה, ולולב של עיר הנדחת, פסול.

נתיבשו רוב העלין, וגם כאשר נתיבשה התיומת לבריה. ויתבארו הדברים אי”ה בהרחבה בילקוט מפרשים.

2. כך פירש רש”י. והקשו התוספות: הרי דין “זה אלי ואנוהו” אינו מעכב בקיום המצוה, אלא שלמצוה מן המובחר אמרה תורה שיש לקיים מצוות ה' באופן היותר נאה ומהודר, ואם כדברי רש”י שהחסרון בלולב היבש הוא משום “זה אלי ואנוהו” מדוע פסול הוא אפילו בדיעבד? יתירה מזו הקשו, הרי בגמרא להלן לא א נתפרש, שלולב היבש פסול משום שהוקש לאתרוג שנאמר בו “פרי עץ הדר”, ולמדו חכמים, שכוונת התורה לומר שחלוק דין אתרוג משאר מצוות, ובאתרוג דין ה”הדר” מעכב

1. בשיעור היבשות הפוסלת את הלולב, מצינו כמה וכמה שיטות בראשונים: יש שפירשו, שהשיעור הוא עד שיהא נפרך בציפורן, ויש שפירשו, שכאשר הלולב נשבר על ידי קיפול דינו כיבש, ויש שתלו הדבר בצבעו של הלולב, שכל עוד לא שינה צבעו מירוק ללבן נידון הוא כלח.

עוד נחלקו בראשונים, האם פסול לולב היבש נאמר כשנתיבשו העלין, או כשנתיבשה השדרה. ולשיטות הראשונים שפסול זה נאמר בעלין ולא בשדרה, האם כבר כשנתיבשה התיומת [העלה האמצעי] הלולב פסול, או רק כאשר נתיבשו רוב עלי הלולב. [ולהלכה, פסקו הטור ושולחן ערוך להחמיר לשני הצדדים, כלומר, גם כשהיתה התיומת עדיין לחה אם